

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

PROMOTING LOCAL FOOD CULTURE TOURISM AT DON WAI FLOATING
MARKET, SAMPHRAN DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

อัญธิษฐา อักษรศรี

Auntittha Aksornsri

พระครูปฐมธีรวัฒน์

Phra Phrakhru Pathomthirawat

พระครูใบฎีกาธีรยุทธ จนทูปโม

Phrakru Baidika Theerayut Chantupamo

ณัฐพัชร หอมจันทร์

Natthapat Homchan

สุวลังก์ วงศ์สุรวัฒน์

Suwalang Wongsurawat

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College

Email: auntittha05@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 6 มีนาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 22 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 5 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสำรวจความต้องการอาหารแต่ละประเภทในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย 3) เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน การสังเกตและการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชมความหลากหลายของอาหารและเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รสชาติที่ไม่เหมือนใครและการใช้วัตถุดิบสดใหม่ ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน การใช้วัตถุดิบท้องถิ่นช่วยสร้างความประทับใจและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารอย่างยั่งยืน

2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่น พบว่าอาหารที่มีชื่อเสียง เช่น เป็ดพะโล้ดอนหวาย และขนมไทยโบราณได้รับความนิยม นอกจากนี้ผลไม้สดตามฤดูกาลและอาหารที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นก็ได้รับการตอบรับดี เนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสดใหม่และราคาที่คุ้มค่า

3) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหาร พบว่าเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวายสะท้อนถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังร้านค้าที่มีคุณภาพ จะช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยนี้ช่วยให้เห็นถึงศักยภาพของตลาดน้ำดอนหวายในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารที่มีความหลากหลายและความยั่งยืน

คำสำคัญ: การส่งเสริมการท่องเที่ยว, เชิงอาหารท้องถิ่น, ตลาดน้ำดอนหวาย

ADSTRACT

This research has three objectives: 1) to explore the demand for each type of food in Don Wai Floating Market, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province; 2) to develop local food products in Don Wai Floating Market; and 3) to develop food tourism routes in Don Wai Floating Market. Qualitative research with community activities, observation and data collection from in-depth interviews and focus group meetings was used to obtain data in accordance with the research objectives.

The research results found that

1) Food demand in Don Wai Floating Market Most tourists appreciate the variety of food and its unique characteristics, such as unique tastes and the use of fresh ingredients, which reflect the culture and wisdom of the community. The use of local ingredients helps create an impression and promotes sustainable food tourism.

2) Development of local food products It was found that famous dishes such as Don Wai Braised Duck and traditional Thai desserts were popular. In addition, seasonal fresh fruits and dishes using local ingredients were well-received because tourists value freshness and value for money.

3) Development of food tourism routes It was found that the local food tourism routes in Don Wai Floating Market reflect the identity and culture of the community. Creating a tourism route that connects to quality shops will help enhance the interest and promote the community's economy sustainably. The results of this research highlight the potential of Don Wai Floating Market to be developed into a diverse and sustainable food tourism destination

Keywords: Tourism promotion, Local food, Don Wai Floating Market

บทนำ

นครปฐมเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ยาวนานของเมืองในสมัยทวารวดี การท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมมีหลายแห่งที่น่าสนใจหลากหลายและหลายที่ การส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการบริโภคอาหารท้องถิ่น เป็นรากฐานทางด้านเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้แก่ท้องถิ่นวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ หรือการประกอบอาชีพ และศาสนสถานซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ระบบการผลิต ระบบความสัมพันธ์และระบบคุณค่าของชุมชนและการส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการบริโภคอาหารท้องถิ่น ความสามารถของชุมชนในการดำเนินงานจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการบริโภคอาหารท้องถิ่น โดยอาศัยปัจจัยด้านการบริโภคอาหารท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน การพึ่งตนเองการมีส่วนร่วมของประชาชน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านต่าง ๆ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและชุมชนในระหว่างการท่องเที่ยวหรือเที่ยวชม วัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมซึ่งเกี่ยวพันถึงระบบความเชื่อ ความรู้ต่าง ๆ จารีตประเพณีรวมถึงจริยศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งจะคงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสังคมนั้น ๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งและยังถ่ายทอดไปยังสังคมนอื่น ๆ ได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นความรู้ที่เกิดจากทักษะ ความเชื่อและพฤติกรรม ประสบการณ์จริงในการดำเนินชีวิตของบุคคลในและท้องถิ่น ผ่านกระบวนการสังเกต ติดตาม ลงมือปฏิบัติ ลองผิดลองถูก วิเคราะห์ แก้ไข จนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อปรับใช้กับชีวิตและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (นากร สังเขป, 2552) โดย การท่องเที่ยวเชิงอาหารคือ การท่องเที่ยวเฉพาะที่มีจุดมุ่งหมายหรือแรงจูงใจเพื่อประกอบกิจกรรมและหรือชมกระบวนการผลิตอาหาร ชื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ทดลองทำอาหาร หรือการเข้าร่วมเทศกาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารทั้งสิ้นนอกจากนี้ภาครัฐและภาคเอกชนยังสนับสนุนส่งเสริมอาหารไทยให้เป็นที่แพร่หลายในต่างประเทศเพิ่มขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอีก

ทั้งรัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนโครงการ คริวไทยสู่ครัวโลก เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของอาหารไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นและเลือกที่จะบริโภคอาหารไทยเพิ่มมากขึ้น (ราณี อธิชัยกุล, 2557) โดยศักยภาพด้านอาหารไทยเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงระดับโลก ประกอบกับอาหารไทยมีภาพลักษณ์ของอาหารไทยเป็นอาหารที่มีวัฒนธรรม มีรสชาติที่อร่อย ทำให้อาหารไทยมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวหรืออาจจะเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (ณรงค์ สมพงษ์, 2550)

การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยว่าสภาพชีวิต หรือการใช้วิถีชีวิตริมแม่น้ำลำคลอง เป็นรูปแบบชีวิตริมแม่น้ำส่งผลให้เกิดเป็นตลาดน้ำหรือตลาดนัดตามท้องถิ่นทั่วไป อาหารที่ขายจะเป็นพวก ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นอาหารที่นำมาจากไร่สวน หรือจำพวกอาหารไทยมีทั้งของคาว ของหวานที่มีการประดิษฐ์ตกแต่งให้สวยงามน่ารับประทาน แล้วนำใส่เรือของตน พายมาขายรวมกันที่ทำน้ำจอก่อเกิดเป็นย่านตลาดน้ำ (ยุพดี เสตพรณ, 2537) ตลาดน้ำดอนหวายเป็นตลาดน้ำริมแม่น้ำท่าจีน ในตำบลบางกระทึก อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดคงคารามดอนหวาย หรือวัดดอนหวาย ห่างจากวัดไร่ขิงประมาณ 5-6 กิโลเมตร ตลาดน้ำดอนหวายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการจับจ่ายซื้อของฝาก สินค้าท้องถิ่น อาหาร เครื่องดื่ม การท่องเที่ยวทางน้ำ มีวิถีชีวิตเรียบง่าย บรรยากาศโดยรอบร่มรื่น มีพ่อค้าแม่ค้ามาตั้งร้านค้าขายของอยู่บริเวณสองฟาก มีเรือขายของมากมาย ตลาดน้ำดอนหวายเป็นตลาดโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีอาคารไม้เก่า ๆ ปรากฏอยู่มีหลังคาตลาดประสานกันเป็นหลังเดียว ประตูบานพับแบบบ้านคนจีนในสมัยรัชกาลที่ 6 การค้าขายแบบอุตสาหกรรมภายในเรือน ส่วนใหญ่ตั้งขายของอยู่หน้าบ้านของตัวเอง โดยสูตรการปรุงอาหารได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ มีทั้งอาหารไทยและอาหารจีน สินค้าประเภทอาหารที่โด่งดังเช่น เป็ดพะโล้นายหนับ และขนมตาลป่าไช้ เป็นต้น การส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย ถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญของเศรษฐกิจในประเทศไทยซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวส่งผลกระตุ้นให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเจริญเติบโตมากขึ้นโดยจากการวัด อัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวในประเทศไทยจากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาติที่เดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในประเทศไทย ความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว เสน่ห์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านศาสนามีที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของประชาชนทั่วประเทศ ด้านศิลปวัฒนธรรมมีผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านธรรมชาติมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีแม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน สถานที่ท่องเที่ยววัดไร่ขิง พระอารามหลวงศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร ศูนย์การเรียนรู้โรงสีข้าวชุมชนตำบลไร่ขิง และ ศูนย์การเรียนรู้ปลูกส้มโอปลอดภัย ฐานเรียนรู้การปลูกพืชผักแบบเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้พัฒนาปัญญาชุมชนตำบลไร่ขิง พิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชุมชนบ้านคลองผีเสื้อ ฐานการเรียนรู้แสนรักษ์การปลูกพืชระบบอินทรีย์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม

องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว 2556, แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีอาหารท้องถิ่นหลากหลาย ทำให้เกิดการท่องเที่ยวและขณะเดียวกันเกิดการบริโภคอาหารที่มากมายของท้องถิ่นนั้น การขยายตัวทางการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีความสำคัญและมีบทบาท โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจได้ถูกจัดอยู่ในระดับต้น ของการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องมาจากจำนวน ประชากรที่เพิ่มมากขึ้นยังทำให้ความต้องการในเดินทางมีมากขึ้นเช่นกัน ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ มีการพัฒนาที่ดีขึ้นการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถือเป็นแนวทางหรือทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ต่อยอด และเผยแพร่ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ นำไปสู่การสร้างมูลค่าและโอกาสทางเศรษฐกิจ รวมถึงกระบวนการทางสังคมและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมร่วมกัน การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การสร้างความตระหนัก และจิตสำนึกอย่างมีส่วนร่วมให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น เห็นคุณค่าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น เพราะเป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนา ต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการ บูรณาการองค์ความรู้จากสหวิทยาการ และความรู้สมัยใหม่ เข้ากับความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ดังนั้น รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จึงสามารถพัฒนาขึ้นได้โดยปัจจัยภายในหรือศักยภาพที่มีอยู่เดิมในชุมชนท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว จำเป็นที่จะต้องเข้าใจสถานการณ์ภายนอก ที่เป็นทั้งโอกาสผลกระทบ และภาวะคุกคาม ในการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้นด้วย ตลาดน้ำลดความสำคัญลงไปมากนับตั้งแต่มีการตัดถนนซึ่งเป็นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในสังคมเมือง นับตั้งแต่รัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนไปตามเส้นทางถนนที่สร้างขึ้นใหม่ การกระจายตัวของตลาดจึงเป็นไปในรูปแบบของตลาดบกบนเส้นทางถนนมากกว่าในรู้แบบของตลาดน้ำดังที่เคยเป็นมา และรูปแบบของตลาดได้มีการพัฒนามาโดยตลอดให้ทันสมัยมากขึ้นตามมาตรฐานตะวันตก (เกียรติ จิระกุล และคณะ 2525)

จากสภาพปัญหาผู้วิจัยเห็นว่า “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อสำรวจความต้องการอาหารแต่ละประเภทในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมคือ 1) ด้านความต้องการอาหารท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์อาหารถิ่น 3) ด้านการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นสะท้อนถึงพฤติกรรมของคนไทยในท้องถิ่นในการบริโภคอาหารตามบรรพบุรุษ ประเพณี ความเชื่อ และการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพอาหารถิ่นในแต่ละภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว และชุมชนแสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ความมีน้ำใจสร้างภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ภูมิชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น มาสร้างสรรคคุณค่า ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาสร้างความผูกพันกับชุมชน เรียนรู้วัฒนธรรมอาหารอย่างลึกซึ้ง การได้กินอาหารตามวิถีท้องถิ่นนับเป็นเสน่ห์ของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่นิยมแชร์ประสบการณ์ผ่านโซเชียลมีเดียเกิดกระแสการท่องเที่ยวกันมากขึ้น ตลาดน้ำดอนหวายเป็นวิสาหกิจชุมชน เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการทุนชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่คนในชุมชนจะสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ท่ามกลางการแข่งขันในปัจจุบันและมีความแตกต่างจากการทำธุรกิจชุมชน ในส่วนของเป้าหมายที่จะเน้นการอยู่รอด การมีความคิดสร้างสรรค์คล้ายกับการทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นระบบที่มีกิจกรรมที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเสริมสร้างประโยชน์ร่วมกันและไม่ขัดแย้งกัน ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดของการทำวิสาหกิจชุมชนคือการเน้นให้คนในชุมชนมีวิถีคิดและกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุดตั้งอยู่บนฐานคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เน้นในการเอาชีวิตของคนในชุมชน สิ่งที่จะตามมาคือความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนสามารถที่จะอยู่รอดได้ พึ่งตนเองได้ เศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ ก็ดีขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับชุมชน อำเภอ และจังหวัด การสำรวจความต้องการอาหารแต่ละประเภทในตลาดน้ำดอนหวาย เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการอาหารแต่ละประเภทในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการร่วมกิจกรรมกับชุมชน ทำการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) โดยกำหนดใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) โดยการศึกษาจากหนังสือวารสาร เอกสารทางวิชาการ การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการศึกษาจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งศึกษาในภาพรวมบริบทในการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองของพื้นที่วิจัย คือ ตลาดดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้มีผู้ศึกษาและรวบรวมไว้ทั้งเอกสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการสนทนา กลุ่ม (Focus Group) เป็นการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการ ท่องเที่ยววัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

อภิปรายผลการวิจัย

1) เพื่อสำรวจความต้องการอาหารแต่ละประเภทในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อภิปรายผลได้ดังนี้

การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลอัตลักษณ์อาหารในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำดอนหวายเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนครปฐม ซึ่งมี อาหารท้องถิ่นหลากหลายประเภทที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน การสำรวจอัตลักษณ์ อาหารในตลาดน้ำดอนหวายจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์คุณลักษณะ ของอาหารที่มีในพื้นที่ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะเฉพาะของอาหาร อัต ลักษณ์อาหารคาวในตลาดน้ำดอนหวาย อัตลักษณ์อาหารหวานและขนมไทย อัตลักษณ์อาหารแปรรูป และของฝาก อัตลักษณ์เครื่องดื่มและน้ำสมุนไพร อัตลักษณ์อาหารพื้นบ้านเฉพาะท้องถิ่น การ สำรวจอัตลักษณ์อาหารในตลาดน้ำดอนหวายสะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านอาหารที่มีเอกลักษณ์ โดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่และการปรุง ที่รักษารสชาติและวิธีการดั้งเดิม อาหารที่พบในตลาดน้ำดอนหวายไม่เพียงแต่เป็นแหล่งความอร่อย และหลากหลายรสชาติ แต่ยังสะท้อนถึงความเชื่อมโยงของชุมชนกับธรรมชาติและวิถีชีวิตท้องถิ่น การ สร้างอัตลักษณ์ที่ชัดเจนนี้ทำให้ตลาดน้ำดอนหวายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เพียงดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ ยังเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์อาหารท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต การศึกษาอัตลักษณ์อาหาร ท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงด้านอาหารท้องถิ่นและวิถีชีวิตริมน้ำ การศึกษาเพื่อสำรวจอัตลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะของอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย วัตถุดิบ กรรมวิธีการผลิต และการบริโภคอาหารที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนบทบาทของอาหารท้องถิ่นในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์วัฒนธรรม มี ความสำคัญอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่น ความโดดเด่นเฉพาะตัวของอาหารที่สะท้อนถึงรากเหง้า

วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่ความยั่งยืนทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ บทบาทของอาหารท้องถิ่นในการสร้างรายได้ให้ชุมชนและการดึงดูดนักท่องเที่ยว

บทบาทวัฒนธรรมของอาหารท้องถิ่นเชิงเศรษฐกิจอาหารท้องถิ่นช่วยสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในตลาดน้ำ รวมถึงเกษตรกรในพื้นที่ เชียงสังคมอาหารท้องถิ่นสะท้อนถึงความสัมพันธ์ในชุมชนและการสนับสนุนสินค้าพื้นบ้าน เชียงวัฒนธรรมอาหารในตลาดน้ำดอนหวายช่วยรักษาภูมิปัญญาดั้งเดิมและเป็นสื่อในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น รมณรงค์ให้ผู้ประกอบการเลือกใช้วัตถุดิบจากเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ อนุรักษ์กรรมวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม จัดอบรมหรือกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการปรุงอาหารแบบพื้นบ้าน ขยายโอกาสทางการตลาด พัฒนาอาหารท้องถิ่นในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการส่งออก หรือบรรจุภัณฑ์ที่สะดวกต่อการพกพา อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย เป็นอัตลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวได้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวกันมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการทางออนไลน์และการบอกต่อเพื่อให้ทราบถึงการมาท่องเที่ยวในตลาดน้ำดอนหวาย และเรื่องอาหาร ท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาอาหารท้องถิ่นควรเน้นการรักษาคุณค่าและอัตลักษณ์ พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจและการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กติกา กลิ่นจันทร์แดง ได้วิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในเมืองรองทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1” ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่น (Intellectual Property) ในพื้นที่ เมืองรองทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคในการทำ (Technique) ด้านรสชาติ (Flavor) และด้านสูตรอาหาร (Recipe) โดยปัจจัยที่มี อิทธิพลต่ออัตลักษณ์อาหารท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชาติพันธุ์ประเพณีและความเชื่อ การรับประทานตามฤดูกาล การขาดแคลนวัตถุดิบส่งผลต่อพฤติกรรม การบริโภคอาหาร นอกจากนี้อาหารท้องถิ่นยังถูกนำมาใช้ในการสร้างการรับรู้ในผลิตภัณฑ์อาหาร ท้องถิ่นและพื้นที่ (Brand) ให้เกิดความน่าสนใจเพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวพัฒนาเป็นสินค้าของที่ระลึก จัดเป็นเทศกาลเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และเผยแพร่ทางสื่อสังคม ออนไลน์ส่วนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (Networks) พบว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Experts) ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และสถาบันการศึกษา 2) กลุ่มผู้ส่งมอบ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว (Suppliers) ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นและกลุ่มการท่องเที่ยว ท้องถิ่น ในส่วนการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง (Talent) พบว่า ผู้เกี่ยวข้องในการ พัฒนาการจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารยังขาดความรู้และทักษะในการ พัฒนาการท่องเที่ยว เช่น เรื่องสุขอนามัยในการประกอบอาหาร การพัฒนาบรรจุภัณฑ์การขายและ การตลาด ทั้งนี้การพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับ

ผู้เกี่ยวข้องเป็นวิธีที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับ จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปองปรารณ สุนทรเกษมและคณะ ได้วิจัยเรื่อง การเล่าเรื่องอาหารท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาน้ำปูแจ้ห่ม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างเรื่องราว “น้ำปูแจ้ห่ม” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (1) การเล่าเรื่องราวของสถานที่ (2) ใช้ภาพถ่ายเป็นสื่อ (3) เรื่องราวที่สร้างความแตกต่าง (4) สิ่งที่ต้องเขียนคือ มิติทางโภชนาการ และสุขภาพ มิติทางด้านวัฒนธรรมการกิน มิติภูมิปัญญาท้องถิ่น และมิติด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมผลจากการถ่ายภาพอาหารน้ำปู สรุปลงได้ว่าเทคนิคการถ่ายภาพอาหารท้องถิ่นมาประกอบการเล่าเรื่องวิธีการถ่ายภาพอาหารให้น่ารับประทาน ได้แก่ (1) การคำนึงถึงมุมมองในการถ่ายภาพ (2) การจัดองค์ประกอบภาพ (3) เทคนิคการนำเสนออาหาร (ประกอบด้วย การแสดงภาพด้วยส่วนประกอบของเครื่องปรุง การแสดงภาพด้วยเครื่องเคียง การแสดงภาพด้วยส่วนประกอบของเมนูอาหาร) เมื่อนำภาพถ่ายอาหารที่ปรุงโดยมีน้ำปูเป็นส่วนผสมไปผลิตเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมากกว่า น้ำปูเป็นอาหารที่สามารถสื่อให้เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวแจ้ห่ม และเมนูอาหารน้ำปูสามารถใช้เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สรุปประเภทของอาหารความหลากหลายของเมนูอาหารคาวและขนมหวาน ที่มีหลากหลายประเภท ซึ่งเป็นอาหารที่มีรสชาติอร่อยและหลากหลายให้เลือกตามความชอบของนักท่องเที่ยวเมนูเหล่านี้ไม่เพียงแต่ให้ความอร่อย แต่ยังสะท้อนถึง วัฒนธรรมและประเพณี ของชุมชนท้องถิ่นในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม รสชาติที่เป็นเอกลักษณ์และการใช้วัตถุดิบท้องถิ่นรสชาติที่มีความเฉพาะตัว เป็นจุดเด่นของอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย เช่น การใช้สมุนไพรและเครื่องเทศพื้นบ้านที่ให้รสชาติอร่อยและกลมกล่อม ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์รสชาติที่ไม่สามารถหาที่ไหนได้ ความต้องการการบริการที่ดีและประสบการณ์การท่องเที่ยวการสำรวจพบว่า ผู้บริโภคในตลาดน้ำดอนหวายไม่ได้แค่ต้องการอาหารอร่อยเท่านั้น แต่ยังมีประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำ

2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมอภิปรายผลได้ดังนี้

การสำรวจความต้องการอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวายมีความสำคัญในการประเมินแนวโน้มการบริโภคอาหารท้องถิ่นของผู้บริโภคในพื้นที่ รวมถึงสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์อาหารให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจนี้รวมถึงการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภคและพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารในตลาดน้ำดอนหวาย โดยผลการสำรวจสามารถอภิปรายได้ดังนี้ อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมในตลาดน้ำดอนหวาย ได้แก่ อาหารที่มีรสชาติอร่อยและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ความต้องการของผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้ออาหารที่มีรสชาติหวาน เค็ม และเผ็ดในปริมาณที่พอดี และอาหารที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกของการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตในพื้นที่ ผู้บริโภคส่วนใหญ่มี

ความสนใจในอาหารที่สะท้อนถึงรสชาติพื้นบ้านและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่า ทำให้ตลาดน้ำดอนหวายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดผู้คนจากทั้งในและต่างจังหวัด การเน้นการใช้วัตถุดิบท้องถิ่นและกรรมวิธีการทำอาหารดั้งเดิม เป็นจุดเด่นที่ทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจมากขึ้น ความต้องการอาหารที่เป็นมิตรกับสุขภาพการสำรวจพบว่า ผู้บริโภคมีความสนใจใน อาหารที่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในตลาดน้ำดอนหวาย อาหารประเภทนี้มักจะเน้นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ เช่น ผักสด สมุนไพร และเนื้อสัตว์ที่ไม่มีสารเคมีตกค้าง หรือมีการปรุงที่ไม่ใช้สารเสริมรสที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความต้องการอาหารที่ดีต่อสุขภาพสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับผลกระทบของอาหารที่มีส่วนผสมของสารเคมีหรือวัตถุดิบเสียการพัฒนาเมนูที่ใช้วัตถุดิบสดและปลอดสารเคมีจะช่วยดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพและอาหารออร์แกนิกซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติร์ กันบุตร และน้ำฝน รักประยูร ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่พิเศษอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย” โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลวิจัยพบ 1) การพัฒนากลยุทธ์ผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นในชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาอาหารท้องถิ่นที่เป็นวิถีชีวิตของชุมชน โดยเน้นความสะอาดรสชาติวัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน และให้ชุมชนเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ประทับใจในการเขามาท่องเที่ยวในชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นจากสูตรดั้งเดิมเพื่อปรับปรุงและปรับให้เขาวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาอาหารท้องถิ่นด้วย 2) การส่งเสริมผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นเชิง สร้างสรรค์ไขสวนประสมทางการตลาดพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าผลิตภัณฑ์มีหลากหลาย และหลายขนาด รสชาติ คุณภาพ มีฉลากกำกับผลิตภัณฑ์ชัดเจน ระบุวันหมดอายุ 2) ด้านราคา พบว่าการกำหนดกลยุทธ์ตั้งราคาหลายระดับและควรมีการติดตามราคาไว้อย่างชัดเจน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพและสินค้า 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า การให้ความสำคัญกับตลาดในชุมชน การเพิ่มแหล่งจำหน่ายและช่องทางการตลาดที่หลากหลาย โดยการออกบูธการท่องเที่ยว การแสดงสินค้าร่วมกับหน่วยงานของรัฐ และตลาดออนไลน์ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า มีการส่งเสริมการตลาดให้มากขึ้น และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการพัฒนาสื่อต่าง ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ ไตวัลย์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแนวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสำคัญของสภาพชุมชนในปัจจุบัน ชุมชนตลาดน้ำวัดตะเคียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร การเดินทางสะดวกอยู่ในบริเวณพื้นที่วัดตะเคียนซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ และยังคงความเป็นธรรมชาติ 2) ความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำวัดตะเคียนมีจุดแข็งด้านแหล่งที่ตั้งเพราะเป็นตลาดน้ำที่อยู่ในบริเวณพื้นที่วัดตะเคียนการเดินทางสะดวก และมีลำคลองเชื่อมต่อแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ยังคงขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์และระบบการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม 3) ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการ วางแผนป้องกันภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม)

อบรมให้ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการตลาดน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ วางมาตรการรักษาความเป็นธรรมชาติของท้องถิ่น เร่งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงสถานที่จอดรถให้เป็นระเบียบเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว

สรุปการสำรวจความต้องการอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม การสำรวจความต้องการอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย ผู้บริโภคมีความสนใจในหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับอาหารท้องถิ่น รวมถึงรสชาติ ความสะอาด ราคา และการบริการที่ดี ผลการสำรวจสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ความนิยมในรสชาติท้องถิ่น ผู้บริโภคมักเลือกอาหารที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ และสะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสร้างความน่าสนใจและเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น 2) ความต้องการอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ ผู้บริโภคบางส่วนเน้นการเลือกอาหารที่ปรุงด้วยวิธีธรรมชาติและปลอดสารพิษ 3) ราคาอาหารที่เหมาะสมราคา เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริโภคพิจารณา โดยอาหารที่มีราคาเหมาะสมและไม่สูงเกินไปจะได้รับความนิยมอย่างมาก การเลือกซื้ออาหารจะคำนึงถึงความคุ้มค่าและราคาที่เข้าถึงได้สำหรับทุกกลุ่มผู้บริโภค 4) ความสะอาดและความปลอดภัย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความสะอาด ในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ การปรุงอาหาร ไปจนถึงการเสิร์ฟ โดยเฉพาะการเลือกอาหารที่มีมาตรฐานและมีการตรวจสอบคุณภาพ 5) ความต้องการการบริการที่ดี ผู้บริโภคยังต้องการ ประสบการณ์ที่ดี

3) เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อภิปรายผลได้ดังนี้

ตลาดน้ำดอนหวาย ถือได้ว่าเป็นแม่แบบของการจัดการวิสาหกิจชุมชน เป็นการให้ชุมชนได้เรียนรู้ว่าจะจัดการอย่างไรกับทุนชุมชนที่มีอยู่ โดยการร่วมกันวางแผนการผลิต การตลาดการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวายเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การอภิปรายผลในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอาหารที่มีคุณภาพการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารจะต้องคำนึงถึง คุณภาพและความสะอาด ของอาหารที่เสิร์ฟให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้มั่นใจว่าอาหารที่ผู้ท่องเที่ยวได้ลิ้มลองมีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ช่วยเสริมความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวการสร้างมาตรฐานและระบบการรับรองร้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวายจะช่วยเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและน่าเชื่อถือถึงความสะอาดและการตรวจสอบคุณภาพจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและเพิ่มความน่าเชื่อถือในตลาดน้ำ การพัฒนาการบริการและการนำเสนอประสบการณ์ท่องเที่ยวการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวายไม่เพียงแค่นำเสนออาหารเท่านั้น แต่ยังต้องมีการบริการที่ดีและการสร้าง ประสบการณ์ท่องเที่ยวที่น่าจดจำ นักท่องเที่ยวต้องได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการเดินชมตลาดน้ำ การเลือกซื้อของฝาก การสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการให้บริการที่เป็นมิตรจากเจ้าของร้านอาหาร การบริการที่อบอุ่นและเป็นมิตรจะช่วยเพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและ

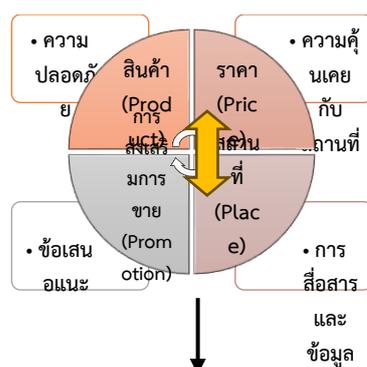
ทำให้การท่องเที่ยวในตลาดน้ำดอนหวายเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอาหารและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวาย เช่น การใช้ QR Code หรือแอปพลิเคชัน ในการแนะนำเส้นทางอาหาร การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเมนูเด็ด และการชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัลจะทำให้การท่องเที่ยวสะดวกสบายและทันสมัย การใช้เทคโนโลยีในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวสามารถเพิ่มความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงข้อมูลร้านอาหารและเส้นทางท่องเที่ยว การใช้ QR Code หรือแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับข้อมูลร้านอาหารจะช่วยให้ผู้ท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางและเลือกร้านอาหารได้ง่ายขึ้น การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวอาหารในตลาดน้ำดอนหวายจำเป็นต้องมี การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ เช่น การใช้โซเชียลมีเดีย การสร้างเว็บไซต์ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ การใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวอาหารจะช่วยเพิ่มการเข้าถึงของกลุ่มนักท่องเที่ยวในยุคดิจิทัล การจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น การทำเทศกาลอาหารท้องถิ่น หรือการจัดเวิร์กช็อปทำอาหารท้องถิ่น จะช่วยเพิ่มความสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ พัฒน์พันธุ์ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า มีลักษณะระดับการมีส่วนร่วมในระดับ บันไดขั้นที่ 3-5 เป็นหลัก กล่าวคือ ประชาชน ชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว กลุ่มภาคประชาสังคม ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองโบราณทวารวดีอยู่ท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอย่างจำกัด เพราะมีส่วนร่วมในบางเรื่องเท่านั้น การดำเนินการพัฒนาเมืองโบราณอยู่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขับเคลื่อนโดย หน่วยงานภาครัฐ และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) อย่างไรก็ตามหน่วยงาน อพท. สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในส่วนของตลาดสามชุกร้อยละ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคม คือ คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกอยู่ในระดับบันไดขั้นที่ 6-8 เป็นหลัก กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมในการวางแผน ดัดสนใจ และบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ตรงตามความต้องการที่เกิดจากชุมชนข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น และควรให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดจนบริหารจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้มีนโยบายมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ควรเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว และควรมีการสืบสานถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน นักท่องเที่ยวและคนรุ่นหลังต่อไป และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นราวดี บัวขวัญ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตลาดน้ำคลองแห อำเภอลำปาง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและองค์ประกอบของการจัดการตลาดน้ำคลองแหเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้าน 1)

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) บริการท่องเที่ยว 4) การส่งเสริมการตลาดซึ่งมีค่าความชัดเจนขององค์ประกอบสูงสุด 5) การมีส่วนร่วม 6) กระบวนการสิ่งแวดล้อม 7) องค์การในการดำเนินงาน นอกจากนี้ในส่วนของรูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของคลองแห่นั้น ควรมีองค์การจัดการในลักษณะประชาคมตลาดน้ำคลองแหซึ่งประกอบด้วยทุกภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งด้านการท่องเที่ยวของคลองแห โดยมีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน เพื่อนำไปสู่การจัดการตลาดน้ำคลองแหที่มุ่งเน้นการสร้างเอกลักษณ์ด้วยวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของคลองแห ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในลักษณะเครือข่าย โดยใช้ตลาดน้ำคลองแหเป็นกลยุทธ์ในการจัดการเพื่อพัฒนาและเชื่อมโยง เส้นทางท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ใกล้เคียง

สรุป การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวด้านอาหารในตลาดน้ำดอนหวายมีศักยภาพสูงในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยการพัฒนาทั้งในด้านการเลือกอาหารท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาการบริการที่ดี และการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ตลาดน้ำดอนหวายเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านอาหารที่มีความน่าสนใจและตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย Facebook และ Instagram การสร้างโพสต์หรือภาพถ่ายที่ดึงดูดความสนใจเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย

องค์ความรู้จากการวิจัย

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นในตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานตลาดการจัดการพื้นที่ขายสินค้า แบ่งพื้นที่ร้านค้าให้เป็นระเบียบ เพิ่มพื้นที่นั่งรับประทานอาหาร และจัดโซนให้เหมาะสม เช่น โซนของควา ของหวาน ของฝาก ผัก และผลไม้
2. การปรับปรุงเส้นทางเดินสร้างทางเดินที่สะดวกสบายและปลอดภัย เช่น พื้นกันลื่นและทางเดินสำหรับผู้สูงอายุหรือคนพิการ
3. การเพิ่มพื้นที่จอดรถ จัดหาพื้นที่จอดรถเพิ่มเติมพร้อมจัดระบบการจราจรภายในตลาดให้คล่องตัว

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. ควรส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์พัฒนา เส้นทางสำหรับแต่ละร้านค้า โดยข้อมูลใน QR Code ควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับเมนูอาหาร ราคาสินค้า วัตถุดิบ และข้อมูลการติดต่อร้านค้า เส้นทางเดินไปร้านค้า
2. ควรมีโปรโมชันออนไลน์ สร้างเพจ Facebook TikTok Instagram YouTube หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้านค้า และเมนูเด่นในตลาดน้ำดอนหวาย
3. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการขาย จัดกิจกรรมพิเศษ โดยมีโปรโมชันลดราคาในวันธรรมดาหรือเทศกาล “วันตลาดน้ำ” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวได้มากขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ
4. ควรมีการจัดการสิ่งแวดล้อมในตลาดลดการใช้พลาสติก ส่งเสริมให้ร้านค้าใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ เช่น ใบตอง กระจกระดาษ หรือถุงผ้า จัดตั้งระบบคัดแยกขยะ มีจุดทิ้งขยะสำหรับการแยกประเภท เช่น ขยะเปียก ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป พร้อมให้ความรู้แก่ผู้ค้า และนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาแบบประเมินวัดความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย ทางด้านคุณภาพอาหาร ด้านราคา และด้านบรรยากาศ
2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างร่วมมือระหว่างชาวบ้าน ร้านค้า และผู้บริหารตลาดการส่งเสริมชุมชนให้เป็นศูนย์ตลาดน้ำให้ต่างชาติได้รับรู้ทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. การศึกษาว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ช่วยเพิ่มยอดขายหรือความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย

บรรณานุกรม

- กติกากา กลิ่นจันทร์แดง. (2563). “อัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในเมืองรอง
 ทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1”. มหาวิทยาลัย
 นเรศวร ศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว,
 เกียรติ จิ๋วกุล และคณะ. (2525). ตลาดในกรุงเทพมหานคร : การขยายตัวและพัฒนาการ.
 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. ออนไลน์ แหล่งข้อมูล : [https://tourism-
 dan1.blogspot.com/](https://tourism-dan1.blogspot.com/) (๓๐ มกราคม 2567).
- ณรงค์ สมพงษ์. (2550) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุกครัวไทยสู่ครัวโลก. Thailand Restaurants,
 นรวดี บัวขวัญ. (2556). “รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา
 ตลาดน้ำคลองแห อำเภอลำปาง จังหวัดสงขลา”. ศึกษาดุษฎีบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นากร สังเขป, (2552). ภูมิปัญญาชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น, ลำปาง : คณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ปองปรารณ สุนทรเกษม, กิติวัฒน์ กิติบุตร, กนกพร เอกกะสินสกุล. (2561). “การเล่าเรื่องอาหาร
 ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาน้ำปูแจ่ม”. วารสาร
 วิชาการจัดการสมัยใหม่, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน)
- ยุพดี เสตพรรณ, (2537). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร : พิษณุภัณฑ์พิมพ์.
- ราณี อธิชัยกุล, (2557). การจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะทาง, นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบัติร์ กันบุตร และน้ำฝน รักประยูร. (2565). “กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นเชิง
 สร้างสรรค์ในเขตพื้นที่พิเศษอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย”. รายงานวิจัย.
 วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร. วิทยาเขตแพร่ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม –
 มิถุนายน)
- สันติ พัฒน์พันธุ์. (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น”. รายงานวิจัย. ศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อนงค์ ไต้วัลย์. (2555). การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัด
 ตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ